„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи шаљу се администрацији, а рукописи Уредништву „БРАНИКА“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

Број телефона 71.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 24 или 30 дин.
на по године: К 12 или 15 дин.
на четврт године: К 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 63. У Новом Саду, у четвртак 18. (31.) марта 1904. Година XX.

Значај слоге Срба и Хрвата.

III.

Није случајна појава, да је највећа неслога између Срба и Хрвата избила баш од доба окупације Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске. Онде где се после октобарске дипломе зачела слога између Срба и Хрвата — у лепој Далмацији, ту је баш после окупације настала највећа неслога. Покојни Миховил Павлиновић који се у шездесетим годинама, остентативно испод руке, реверенда уз реверенду, шетао по улицама Загреба са познатим српским родољубом и књижевником, сада већ покојним протом Јованом Сундечићем — Павлиновић је постао највећи противник Српства, а велики поборник Хрветства у Далмацији. Честити Сава Бјелановић гледао је да ублажи противности, па је штампао свој лист и ћирилицом и латиницом. Хтео је да спроведе здраву мисао: да Српство није везано за вероисповест. Католички Дубровник био је задобивен за Српство. Но иначе противности у читавој Далмацији дошле су до висине извесног фанатизма.

У Хрватској-Славонији владавина Мажуранићева много је квара учинила слози Срба и Хрвата. После одступа Мажуранићева, Срби одоше у владин табор. То се особито показало при бановању грофа Куен-Хедерварија, кад се у такозваној „народној странци“ образовала нека српска странка са својим клубом, те уживала протекцију „српскога бана“. Велика је била погрешка од стране хрватске опозиције, да кад се после пада Мажуранићевога оделила од „народне странке“, те образовала независну народну странку, да није гледала да задобије Србе, него је повлађивала у име Хрватства Старчевићијанцима, усљед чега су ови постали свемоћни, те напослетку „Обзораше“ и приврженике Штросмајерове са својим „Свехрватством“ сасвим из седла избацили. То исто било је и у Далмацији. И тамо су Старчевићијанци, или праваши, заузели сав терен против „Обзораша“.

У Хрватској-Славонији, Срби који нису ушли у српску владину странку, према понашању хрватске опозиције, нису могли са овом образовати једну хрватску-српску опозицију као што је то било за време борбе под Раухом, него су образовали посебну српску опозицију, која се после развила као српска самостална странка. Но та странка према притиску Куен-Хедерваријеве владе при изборима, била је сасвим немоћна. Једва да је једини Паја Јовановић, уредник „Србобрана“ и то само вољом Хедерварија могао ући у хрватски сабор.

Међутим под владавиновом Куен-Хедерварија и поред српскога клуба, противности између Срба и Хрвата све су већи обим узимале. Српски клуб помагао је поједине српске личности, поједине српске општине, али у главном био је немоћан према политици грофа Куен-Хедерварија. Он, који је био скроз homo aulicus, није могао играти улогу „српскога бана“, јер би то било сасвим противно дворској политици са намерама према истоку, којој је политици ишло више у интерес потпомагати Хрвате него Србе. Но и ако потпомагање Срба није ишло у интерес бечкога двора, то је ово ипак ишло у интерес Угарске и Мађара. Мађарима је било стало до тога, да побијају Хрвате у својим народним аспирацијама, па ма ове и биле у интересу аустријске источне политике. Тиме се разјашњава политика Куенова према Србима и улога српскога клуба.

Срби са своје стране учинили су ту погрешку, да кад је после окупације Босне и Херцеговине, Хрватство против Српства постало агресивно, да се нису ограничили на дефенсиву, на обрану, већ су и Срби у Тројединци у неком погледу постали агресивни. Владавини грофа Куен-Хедереарија морало је ово годити. Зато су имали извесну слободу неки српски листови. Готово је невероватно, да је у сред Загреба изалазио српски лист који је у сваком броју Хрвате исмејавао. Стари „Србобран“ и под уредништвом Паје Јовановића и после његове смрти био је у сред Загреба редигован тоном, којим ни београдске новине нису писале против Хрвата. Тиме не буди речено да се могу правдати испади хрватских новина против Срба, нити онај сасвим непријатељски тон хрватскога новинарства против свега што је српско. Али новинарским испадима са обе стране разјашњавају се многи односаји Срба и Хрвата. Погрешка је пак била од стране хрватске опозиције а наиме „Обзораша“ што нису могли или нису хтели у корист Срба обуздати хрватски шовинизам Старчевићијанаца, који је напоследку у Франковштини премашио све границе допуштенога, те нашао свога израза у дивљачким септембарским призорима г. 1902. у Загребу.

Доцкан су се сетили Хрвати да Франковштина не може ићи у интерес народне ствари Хрвата, већ у интерес трећега. До овога увиђења дошли су Хрвати не само у Хрватској-Славонији, већ и у Далмацији, где су противности између Срба и Хрвата биле до скора врло заоштрене, али где је, према ступњу изображења и прво дошло до увиђења о потреби слоге Срба и Хрвата. А како је ствар стајала у Босни и Херцеговини? Тамошњи малобројни католички Хрвати у своме антагонизму са православнима и Мухамеданцима, према данас већ променутој на-

ЛИСТАК.

Шала на железници.

Новела Алфонса Алеа.

I.

Има и данас још подоста старијих људи који вам умеју причати о веселости негдашњег путовања, у добу поштанских кола и старих крчама.

— Ах! поштанска кола!... Ах! старе крчме!...

Да није старости извесних добрих људи, причала тих особености, у брк бих се насмејао њиховим казивањима.

У истини стоји, да је код пуговања наших отаца, поред дуга пута, било још и много неугодности.

Ето, стари људи, шта ваља мислити о вашим старим поштанским колима и вашим драгим крчмама; што се тиче онога вашег песника који вели:

Пут на брзоме возу
Губи сваку живописност,

он је, у исти мах, и без слика и без разбора.

Нема живописности, на брзим возовима?

Тако што не би требало рећи моме пријатељу Петру од Маргеле.

Знајте, дакле, да моме пријатељу, младоме виконту од Маргеле никада ни секунде није било дуго време на брзоме возу — идем чак и даље — ни на обичном возу.

Само, ево у чему је ствар: Петар није од оних малодушних људи који чекају на прилику за смеј: ту прилику виконт изазове, створи!

II.

Како смо требали заједно да путујемо из Париза у Хавр јутрењим брзим возом, који се задржава тек у Руану, Петар ми рече у очи нашег поласка:

— Мислим, да ћемо се особито забављати сутра, на путу.

— Поводом?...

— Видећеш већ... Пала ми је једна мисао!

У речени час, баш кад се хтедох попети у један вагон, приступи ми некакав старац, чија је бела брада била врло густа и чију је главу покривао некакав предисторски шешир; додајте томе крупне наочари, не заборавите нарочито вунену вратну мараму јасних боја, па ћете добити човека, кога је тешко не запазити.

— Здраво, младићу! рече ми и сувише пријатељски накарадни старац.

— Добар дан, господине... али чини ми се да немам част....

— Разувери се, драги пријатељу, имаш ти ту част:

Познадох по гласу виконта.

— Шта значи то смешно прерушење, које ти је са свим испало за руком, то морам признати?

— Ћути!.... Гради се као да ме не познајеш и, уз један динар доплате, уђимо у овај вагон за тоалету, уз који иде ходник... После чега, чекаћеш на догађаје.

Послушах га: једно одељење налазило се ту, готово пуно; ту се и ми сместисмо, уз мрзовољни дочек осталих путника.

Звиждук просече ваздух, воз се захукта, — ето смо се кренули!

III.

Одмах, Петар од Маргеле показа се са свим несносан: устајао је, поново седао, претурао по својој торби, из које је вадио хиљаду најразноврснијих ствари, кашљао је, пљувао....

Наши сапутници нису говорили ништа, али се, без особита разбора у физиономијама, дао прочитати на њиховим лицима овај суд:

— О! да гадна старца!

У скоро гадни старац опет устаде, и, у овај мах, оде из купеа, идући ка малену кабинету, који железничко друштво ставља на расположење путницима за потребе њихове тоалете.

После времена, које је потребно за походе такве врсте, он још не беше изишао из свога скровишта или, бар, не беше се опет појавио у нашем оделењу.

Шта је то требало да значи?

Веран уговор, и по изгледу, равнодушан према свему што се догађало, вребао сам мрзовољно физиономије наших сапутника.

Једна крупна дама прва је опазила дужи изостанак лажнога старца:

— Гле! рече, где ли је онај добричина што је седео поред мене?

— Који добричина? запита сусед, који је у пола спавао.

— Старац, који је био овде, са дугом белом брадом, отрцаним шеширом и марамом свих боја.

— А! јест рече неко трећи, старац који се једнако врпољио!... Гле! истина, где ли се то део?

родној струји у Хрватској-Славонији и Далмацији нашли су се изоловани — нашли су се наједаред у аустро-угарској ливреји.

Ц—Д.

Руско-јапански рат.

Врховни заповедник манџурске војске, генерал-ађутант Куропаткин, боравио је само један дан у Харбину, па је одма отпутовао даље у Мукден, камо је стигао у недељу 14. (27.) о. м. Брзина, којом је Куропаткин отишао у главни квартир манџурске војске, да тамо прими врховну команду из руку адмирала Алексејева, који сад остаје само говернер руске Источне Азије, доказује, да у Мукдену положај на сувоземном бојишту сматрају за погодан, да се операције сваки дан могу отпочети. Нарочито је последњи брандерски нападај на Порт-Артур ноћу од суботе на недељу и догађаји што су томе претходили, доказано, да се Руси и Јапанци спремају да изврше велики удар.

У суботу ујутро је вице-адмирал Макаров на челу своје ескадре, што се састојала из оклопница, крстарица и торпедњача изишао из Порт-Артура, да предузме извиђања око суседних острва. Можда је та флота изишла на море и зато, што је јављено, да је јапанска флота напустила своје досадашње место. Адмирал Макаров, који се супрот своме претходнику Старку одликује енергичном иницијативом, упутио се с тога печилском пролазу, да ту увреба јапанску флоту, ако се буде тим путем упутила у Нијучванг или друго које место на Лијаотоншком Полуострву. У Порт-Артуру су сигурно мислили, да Јапанци прате војску, кад су с јапанском флотом опазили четири пароброда од 2000 тона, но који — што Руси нису могли знати — нису имали војнике на себи, него су били одређени за закрчивање порт-артурске луке. Кад се јапанска флота није појавила, вратио се адмирал Макаров у суботу у вече опет у Порт-Артур, а затим је ноћу од суботе на недељу био нападај са брандерима.

У руском главном стану као да мисле, да ће велико јапанско искрцавање бити у Нијучвангу или код тог града, а за такову операцију су сви услови у том пределу врло повољни. Мере, што су их Руси учинили у Нијучвангу: утврђење речног ушћа и луке у Инку, заграђење његово минама, проглашење ратног стања и т. д., говоре за то, да се и у Мукдену мисли, да ће главно искрцавање Јапанаца бити у Нијучвангу или близу њега. Можда ће Јапанци вента ради учинити и на другим тачкама покушаје за искрцавање, али тиме се Руси неће дати преварити.

У осталом ма шта сад Јапанци радили, јасно је већ сада, да су они овај рат изгубили. За ових седам недеља, од како су Јапанци мучким нападајем на руске оклопнице изазвали овај рат, Руси су знатно појачали своју војску у Манџурији, тако да они имају тамо сада до 200.000 бораца. Но и руска флота лако може у Источној Азији да буде појачана пре него што би се могло мислити. Дана 11. (24.) о. м. службено је јављено из Сасница на острву Рујану (Ригену), да су тамо видели где прође правцем на запад руска ескадра од 14 бродова. У исто време стигла је вест, да је руска влада купила у Хамбургу пет, а у Бремену шест великих пароброда и да влада преговара ради купа трговачких пароброда са разним бродарима у Ђенови, Марсељу и Ници. Ти новокупљени бродови ће носити угаљ за руску балтичку флоту, која ће пловити у Источну Азију, а у Жутом Мору служиће као транспортни бродови, кад се буде правио руски излет у Јапан, да се микаду диктира мир у Токију. Руска балтичка флота ће се у Средиземном Мору спојити са више тамошњих руских ратних бродова и онда форсираном пловидбом ићи даље у Источну Азију.

Из Северне Кореје.

Како „Дељи Телеграфу“ јављају из Сеула, Руси и Јапанци стоје једни према другима још на реци код Анџу-а. Лед на реци не може више да поднесе ни топове ни коње, те Јапанци не могу да пређу реку. Чује се, да Руси концентришу војску и лаку коњицу да упадну северно од Анџу-а у Кореју. Руска војска у Северној Кореји поглавито је размештена дуж реке Јалу. „Стандарду“ телеграфишу из Тијенчина: Јапанци непрестано напредују према реци Јалу, али брзо напредовање је немогуће због рђавог земљишта и пролетњих киша.

Крстарење руске флоте.

У суботу, 13. (26.) о. м., ујутро видели су са разних бродова 30 морских миља југозападно од Порт-Артура пет руских оклопница и крстарица са флотиљом контр-торпиљера. Та је ескадра пазила на улаз печилског залива. Руски бродови се могли видети на растојању од 15 до 20 миља.

Генерал Куропаткин.

У недељу 14. (27.) о. м. генерал Куропаткин је из Мукдена отпутовао даље у Лијаојан.

Саобраћај на Бајкалском Језеру.

У руском министарству саобраћајних путева уверени су, да ће саобраћај на забајкалској железници већ у априлу месецу моћи отпочети. Већ су сва саобраћајна средства пренесена преко Бајкалског Језера, због чега су локомотиве услед њихове велике тежине морали расклопити. За 14 дана ће отпочети радити ледоломи. Намесник Алексејев је најстрожио заповедио, да се на свима путевима којима пролази војска, обустави трговина са алкохолним пићем. Они, који ту заповест прекораче, биће најстрожије кажњени.

Царева депеша Алексејеву.

Службени лист руске владе „Правитељствени Вјестник“ доноси телеграм, што га је цар Никола II. послао адмиралу Алексејеву, а у коме цар Никола јавља намеснику, да је адмирал Макаров наименован за шефа тихоокеанске ескадре а генерал-ађутант Куропаткин за врховног заповедника манџурске војске. Тај телеграм гласи:

„С обзиром на важност борбе, што предстоји, а који ће имати да коначно осира превласт Русије на обалама Тихог Океана, и пошто Ја предвидим, да ћете Ви као мој намесник бити приморани, да преместите своју резиденцију у које место што централније лежи, на пр. у Харбин или на које друго место, које Ви будете изабрали, нашао сам за корисно, да Вам за помоћ придодам генерала-ађутанта Куропаткина за команду над сувоземном војском са правима команданта армије и адмирала Макарова за команду над поморским убојним силама с правима команданта над флотом. Уверен сам, да ће наименовање тих самосталних и много одговорних шефова Вама као Мом намеснику олакшати тешки историјски задатак, који Вам је припао.“

Пуковник Маршан и генерал Бонапарте.

Познати освајач Фашоде, пуковник Маршан, добио је од руског цара дозволу, да прати операције руске војске у главном штабу главног заповедника Куропаткина. Од Француске Маршан, који је узео допуст, није добио службену мисију. Из Русије јављају, да ће руски генерал-мајор принц Луј Бонапарте за сада остати у Тифлису, јер његова коњичка дивизија још не оперише на бојишту.

Епархијска скупштина бачка.

(Наставак.)

После оних призора, у којима се потпредседник епарх. скупштине и фискал народних фондова др. Бранко Илијић онако великом „славом“ увенчао, приступило се расправи о нацрту пословника за конзисторију.

Ђорђе **Вукичевић** напомиње, да је већ устројство о епархијама утврдило принцип, да се епархијска управа дели на три одсека: на конзисторију, административни одбор и школски одбор. Наводи, како и друге власти (на пр. судови) имају своје одсеке. Противан је изразима у нацрту пословника, да су седнице „пленарне“, „редовне“ и „ванредне“. Може бити само редовних и ванредних седница. Предлаже да се изоставе речи „по одсецима“, те да се према том измену и остали параграфи.

Решава се, да се у нацрту свуда измени реч „одсек“ са „турнус.“

Код расправе о том, да у појединим турнусима треба за донашање правоваљаних закључака да има известан број чланова, неки на пр. Ђ. **Вукичевић** били су противни том, да се ту ствара неки стабилитет.

Поп-Божидар **Поповић** упозорава на то, да треба да има увек при руци људи, који ће доћи у седницу, кад буде требало да се што хитно реши.

Прота Милан **Ћирић** наводи пример, како су у Ст. Стапару хтели цркву да продају на лицитацији, па црквени одбор телеграфише и пита, шта ће да ради....

Пера **Кекић** (смеје се): Па нек је продају.

Прота **Ћирић** је за то, да остане по нацрту.

Ђорђе **Вукичевић** упозорава, да уредба прописује, да у седници мора бити шест чланова осим председника.

Др. Бранко **Илијић**: Председник је такође члан. (Порицање.)

Решава се, да се остане при том, да у седници мора осим председника бити шест чланова.

Код 9 § а

Др. Бранко **Илић** вели, да има зебње у погледу одредбе тог параграфа. Ту треба унети светлости; јер шта ће бити, ако се једног месеца је-

---

— Без сумње је у кабинету за тоалету, мишљаше крупна дама.... Можда му је позлило, додаде она пуна осетљивости.

Један храбри грађанин одважи се да види.

У малену кабинету за тоалету није било никога!

Испитивање по суседним оделењима остаде такође без резултата.

Свакога обузе узнемиреност, јер како се наш воз није заустављао на путу, — он се као што сам рекао, заустављао тек у Руану, — најпесимистичније претпоставке биле су са свим могуће:

— Нема више сумње: мислећи да улази у кабинет за тоалету, дибричина биће да је отворио врата од вагона, и, онда — кукавни старац! — стрмоглавио се на поље!

Страх, на сваки начин лицемеран, оцрта се на лицима путника.

Што се мене тиче, и ако ми није било са свим немогућно. ипак ми је било врло тешко да се одржим озбиљан.

У ходнику, опазио сам свога друга, који се беше вратио своме првобитном изгледу, и као да узимаше учешћа у општем страховању.

Док човек удари дланом о длан, у кабинету за тоалету, опростио се своје лажне беле браде, својега предисторијског шешира, — заменив га елегантном путничком качкетом, — својих наочара и своје необичне мараме.

На застанку, шеф руанске станице, — или боље некакав под-шеф, јер је шеф у исти мах био на свадби неке своје рођаке, код Амијена — буде извештен о томе догађају.

Он подиже руке к небу, као да би скинуо са себе сваку одговорност, и изјави нам да ће телеграфовати свим станицама на путу до Хавра, да би што пре добио извешће.

За тим се опет кренусмо на пут.

Разговор, по себи се разуме једнако се врзао око те катастрофе, до самога нашег доласка.

Петар од Маргеле као да је пажљиво слушао свачија резоновања.

— Јадни човек! додао би по који пут.

За тим у тренутку кад смо пролазили кроз једну станицу, додаде:

— У сваком случају, тај добричина морао је бити особито оригиналан, јер, од кад путујем, ово први пут видим једног господина, који скаче с воза а није био ни толико опрезан, да затвори врата за собом!

Будаласта напомена, после које мој пријатељ мирно устаде и пређе у ходник.

IV.

У брзо смо улазили у станицу.

Тада запрепашћењу наших путника није било граница када видеше да улази као олуја у оделење — ко?

Нису могли очима веровати!

Стари господин, са својом дугом и густом белом брадом... својим крупним наочарима, својим предисторијским шеширом, а, нарочито, са својом вуненом марамом најнескладнијих боја!

И страшни мрски старац нападе дреку:

— Који се безобразник усудио дирати у моје ствари?

Сви наши сапутници помислише да су жртва какве халуцинације.

Б. Н.

дан турнус не одржи, може-ли се тај исти турнус одржати другог месеца.

Епископ објашњава Илићу, да ако он јануарску седницу сазове у фебруару, долази у ту седницу јануарски турнус. Преко тих маленкости треба прећи.

Остали параграфи примљени су с малим изменама. Тако је код 23. §-а протумачено, да један турнус не може мериторно решавати о решењу другог турнуса нити може то решење мењати.

Др. Бранко **Илић** предлаже ту да се стилизира овако: Меритум мериторног решења. (Многи уплашено узвикују: „Ех, шта је опет ово?“ Други одговарају: „Све којешта!“ — Др. Бранко, и паки посрамљен, седа.)

Код 22. §-а усваја се **епископова** допуна, да конз. фискал може имати приступа у седнице адм. одбора.

Затим је нацрт пословника усвојен и у другом и трећем читању.

(Свршиће се.)

Политички преглед.

— **Талијанско-словеначки споразум.** Друштво приморских Словена „Јединост“ држало је 14. (27.) о. м. у Трсту збор, на ком се расправљало о талијанском свеучилишном питању и о талијанско-словеначком споразуму. У расправи су учествовали вођа тршћанских Словена др. Рибар, истријски заступник др. Тринајстић и заступник социјалних демократа др. Линхарт; овај последњи се придружио захтевима словенским. Затим је једногласно усвојена резолуција, у којој се изјављује, да ће Словенци и Хрвати истријски симпатично испитати покушаје за споразум са Талијанима, али пре тога мора ићи признање потпуне националне и политичке равноправности оба народа. Занемарено словенско школство у Трсту, Горици и Истрији мора бити тако уређено, да се и словеначком народу пружи могућност, да своју омладину васпита на матерњем језику у основним и средњим школама. Напослетку се позивају словеначки заступници да за талијанско свеучилиште, односно факултет у Трсту само онда гласају, ако буде двострук: талијански и словеначки.

— **Стара Србија и Македонија.** У ствари поделе страних официра по разним жандармериским срезовима било је трвења између велесила. Како сад јављају из Цариграда, између влада Аустро-Угарске, Русије, Француске, Енглеске и Италије постигнут је потпун споразум у погледу тога, како да се поделе официри, што ће вршити жандармериску службу у вилајетима косовском, битољском и солунском, који ће надзиравати извођење реформа.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 17. марта 1904.

— **Погреб † Милана Полита.** Јуче у 4 сах. по подне сахранисмо покојног Милана Полита, за чију прерану смрт смо јавили ономад. Укоп пок. Милана био је величанствен. Силан свет се искупио, да ода млађаном покојнику последњу почаст и да својим саучешћем олакша тугу болом саломљене матере Миланове и родбине његове. У великом броју присуствовали су пријатељи и познаници честитога Милана, да свог доброг друга и пријатеља испрате на његову последњем путу. Мртво тело Миланово опојано је у овдашњој св. успенској цркви; на опелу је чиноначалствовао високопреч. г. прота Милан Ћирић уз асистенцију пречасне господе пароха Вељка Миросављевића и Ђорђа Велића. Црква је била дупком пуна женског и мушког света, а многи су морали напољу стојати. Поред сандука ишли су шест младих људи, другова и познаника пок. Милана, а крну је носила гђца Вера Ђ. Поповића, поред које су ишли два колеге младог покојника. На Миланов сандук положени су многи венци од красног природног цвећа. На гробу се с пок. Миланом у име другова и пријатеља опростио Јанко Перић. Ретко је које око и у човека најтврђа срца остало суво, кад су Милана спуштали у гроб.

Нека му је лака земља и вечан спомен!

— **Нов доктор.** Из Будимпеште јављају, да је на тамошњем правном факултету ових дана положио и последњи строги испит правни г. Лаза Бајић, син г. Владимира Бајића, официјала овдашњег кр. судбеног стола, те ће скорим бити промовисан за доктора права. Честитамо!

— **Верење.** Г. Танасија Теодоровић, државни мерник у Крагујевцу, верио се са госпођицом Јованком Јовановићевом, милом ћерком нашег суграђанина г. Панте Јовановића, трговца. Срдачно честитамо вереницима!

— **† Капетан Сава Јовичић.** Ко је ишао у шетњу на петроварадински т. зв. транцамент, где је тако чист ваздух и леп изглед, тај је редовно, увек у исто доба дана могао видети једног као овца седог старца који је ишао мало погнут, али румено лице му одаваше необичну свежину и крепкост. Тај старац беше капетан у миру Сава Јовичић који је у прошлу среду умрьо у дубокој старости од 95 година. Још тај дан је старац одржао своју јутарњу шетњу, добро је јео, а по подне је напрасно преминуо. Завршио је добри старац своју земну шетњу и изгубисмо у њему опет један од оних, данас већ ретких граничарских официрских типова српских. Покојник је рођен у сремском селу Илинцима, служио је у војсци, у којој је постигао капетански чин, па је отишао у мир и до укидања границе био је грунтовни чиновник. Имао је два сина, који су данас умировљени мајори. Пок. Јовичић је сахрањен с војничким почастима на петроварадинском војничком гробљу. Лака му земља и вечан спомен!

— **Американски двобој.** Ових дана у Бечу десио се један немио догађај. Јован Чигола студент II. год. бечке технике, пао је као жртва американског двобоја. Покојник је био одличан ђак, редак друг и пријатељ. Дошав у препирку са једним немачким студентом, који је на сва уста грдио Србе, његову отаџбину и све што је у њој, није могао то допустити, већ је предложио томе незнаном Немцу двобој — и то американски. У присуству шест студената приступило се извлачењу куглица. Несретним случајем Чигола је извукао црну куглицу и требао је по правилу американског двобоја, да се убије. Он је то и учинио. Уредио је све своје ствари, написао мајци писмо, разложио зашто се убија, и одмах, пошто је писмо бацио у сандуче, извршио је самоубиство револвером. Прерану смрт овога врлог Србина многи оплакују и јако жале. Он је био син честитог инжењера Чиголе кога су онда, кад је трасирао пругу кроз сићевачку клисуру, разбојници мучки убили. Другови необично јако жале за овим случајем који се десио са Јовом. Бог нека му душу прости!

Новости са стране.

— **Словенске симпатије за Русе.** Њујоршка „Српска Стража“ јавља ово: „Ове седмице се држао у Њу-Јорку све-славенски скуп, на којем су изјављене симпатије за нашу браћу Русе, а осуђивани су они заблудели Американи, Пољаци и Литвени, који славе поганске Јапане. Скуп је закључио, да се скупи између амер. Славена 200,000 долара као припомоћ руској војсци. На скупу су учествовали адвокат Некарда, др. Слабеј, Амбрози, Спевак и многи други славенски прваци из Њу-Јорка.“

— **Чудновато самоубиство.** Из Прегартена јављају за једно самоубиство, којимсу разни начини самоубиства, које бирају самоубице, умножени једним заиста чудноватим начином. Сељак Леополд Данер огорчио се на нешто, те реши да сам себи одузме живот. То је извршио на овај беспримеран начин. Узео је дебела папира, у који се завија бели шећер, па га намаже чиризом, те га онда залепи себи преко уста и носа. Да не би мимоишао жељену смрт угушивањем, замота главу још марамама. Кратко време после тога био је он мртав.

— **Чудновата женидба.** Вати Скот, рођак чувеног писца Валтера Скота, служио је у енглеској марини и био кадет на једној лађи, која се једанпут укотви у приставишту код Портсмута. И он и још његова два друга користили су се том приликом и гледали да се што лепше проведу. Одлазили су често у једну крчму, која није била баш на најлепшем гласу, а нису ни мислили како ће на крају платити трошак. На једанпут дође наредба да се лађа креће. Они нису имали новаца, а крчмарица их није хтела пустити, него им је још претила, да ће их отерати у апс, ако јој или не плате или ако се један од њих с њом не венча. Објашњавала им је, да јој пошто-пото треба да има венчаницу, и кад њу добије, они могу ићи, а кад се врате обећава им да ће се развенчати. За кадета је ситуација била врло озбиљна; имали су да изберу или апс и отпуштање из службе или свадбу. Најпосле су бацали коцку, ко ће да буде младожења. Коцка је пала на Ватија. Чим су то свршили, отишли су неком свештенику, и венчање се свршило. После тога велика пијанка и на крају са свих страна заклетва да ће ћутати. Три године су после тога прошле. Вати је био већ официр, али никад није био весео ни расположен, јер га је непрестано мучила његова женидба. Кад се једанпут бавио на Јамајци, допадну му случајно до руку једне новине. У њима се говорило, како је најзад похватана нека опасна кријумчарска дружина, која је оперисала код Портсмута. На једанпут Скот скочи сав радостан: „Хвала Богу, обесили су ми жену!“

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 16. марта. Обе куће угарског сабора данас су држале седницу. У горњој кући је одобрен прорачун за 1903., хрватски провизоријум и предлог о службеним кауцијама. Заст. кућа се састала да прими нунције горње куће, а уједно је решила неколико одборских извештаја.

Солун, 16. марта. У сереске коме крају био је сукоб између комита и војске. Комите су претрпеле пораз и изгубиле четири друга.

Битољ, 16. марта. Коте Христов сукобио се са војском више села Трнова, у костурскоме крају. Сукоб је био жесток, и Коте Христов изгубио је неколико другова.

* * *

Руско-јапански рат.

Мукден, 16. марта. Велики Кнез Борис Владимировић, коњички капетан, стигао је овамо.

Сеул, 16. марта. Овде се чује, да је између Анцу-а и Ченгчу-а било битке, у којој је 50 Јапанаца и 100 козака убијено или рањено.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Руско-јапански рат.

— Борба на суву отпочела! —

Руси су отпочели сувоземне ратне операције већим нападом на јапанске трупе код Ченгчуа (Tschöng-dschu) и одма у тој првој битци дохватили су Јапанце у унакрсну ватру и нанели им тешке губитке, а сами Руси су имали само три војника мртва и неколико рањених. Варош Ченгчу лежи на левој страни реке Јалу, доста дубоко унутра у Кореју између пристаништа Вицу-а и вароши Анцу-а. Из тога се види, да су Руси продрли дубоко у Кореју не чекајући, да Јапанци пређу на десну (северну) обалу реке Јалу.

О овој битци добили смо данас ове депеше:

Петроград, 17. марта. Код Ченгчу-а била је **велика битка с Јапанцима,** који су иза градских зидова отворили ватру на Русе. Руске компаније узеше Јапанце у унакрсну ватру. Јапанци се храбро држали и тек после огорчене борбе од пô сахата обуставише ватру. Кад су Јапанци добили помоћ, Руси су се у највећем реду повукли натраг. Јапанци су претрпели **велике губитке;** на руској страни је рањено 5 официра и 12 козака, а 3 погибоше.

Руски генерални штаб очекује, да ће 70.000 Јапанаца са 180 топова учинити напад код Пјенгјанга. Главни заповедник генерал Куропаткин командоваће руском војском у тој битци. Очекује се борба на целој линији.

Мукден, 17. марта. 10 Јапанаца прешли су реку Јалу код Чинчанганга. Та јапанска патрола приближила се Ченгчу-у. Касан су Јапанци посели. Јапанска коњица избегава сукоб с козацима.

Кобе, 17. марта. Адмирал Того у свом рапорту о последњој битци пред Порт-Артуром допушта да између потонулих јапанских пароброда има толико места, да руски ратни бродови могу проћи.

Трговина.

Храна.

Нови Сад, 17. марта 1904.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	— — — 15 К 80 — — п
Жито ново друге каквоће	— — — 15 „ — — — „
Наполица стара	— — — — — — 14 „ — — — „

Зоб	10 „	— — —	„
Јечам нови	10 „	60 — —	„
Кукуруз стари окрњен	—	— — —	„
Кукуруз нови окрњен	10 „	— — —	„
Клипови	— „	— — —	„
Пасуљ бели нови	16 „	— — —	„
Пасуљ жути нови	18 „	— — —	„
Вика	— „	— — —	„
Мухар	— „	— — —	„
Проја	— „	— — —	„
Вуна	— „	— — —	„

Све от 100 клгр.

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 17. марта 1904.

Волови по кил	50 — —	пот.
Свињи тешки „ „	90—94	„
„ средњи „ „	86—90	„
„ лаки „ „	78—82	„
„ мршави по кили	— К. —	„
Теоци „ „	68—70	„
Јагњци по кили „ „	64—66	„
Кљукане гуске по кил.	1 круна 10 пот.	
Јаја 9 ком.	— —40	„

Дневни извештај са Будимпештанске житне берзе.

Од 16. (29.) марта. 1904. п. р. (Од будимпештанске филијале Српске Банке.) Будимпешта, Váczi-utcza 34.

Промет 16.000 мет. центи

Готова роба:

		к. п.	к. п.
Шеница			
Потиска 77/82 кг. тешка	На 3 месеца.	7·95	8·65
Бачка 76/78 кг. тешка		7·90	8·40
Банатска 75/78 кг. тешка		7·95	8·35
Сремска 74/78 кк. тешка		7·75	8·15
Раж per Cassa		6·35	6·60
Јечам нов		5·50	5·90
Зоб (овас)		5·40	5·65
Кукуруз			
Стари		—·—	—·—
Нови Parität Bpest		5·15	5·25
Чинквантин		—·—	—·—
Ситна проја			
Репица			
Банатска		—·—	—·—
Купусара		10·40	10·55
Ланено семе			
Кудељно семе			
Детелина			
Луцерна нова			
Црвена			

Правац (тенденција): непромењен.

Термини:

по закључку берзе у $^1/_2$5 сати после подне:

	к. п.	к. п.
Шеница		
за Април	—·—	7·96
за Октобар	—·—	7·97
за Мај	—·—	3·—
Раж		
за Април	—·—	6·30
за Октобар	—·—	6·47
Зоб		
за април	—·—	5·26
за Октобер	—·—	5·52
Кукуруз за октобар	—·—	—·—
за Мај	—·—	5.16
за Септембар 1904.	—·—	—·—
за Јуни 1904.	—·—	—·—
за Јули 1904.	—·—	5·27
Репица (Купусара) Септембра	—·—	—·—

Све од 50 килограма.

Све врсте хране примамо у комисију на продају, а посредујемо и при купу, све уз најповољније услове.

Са ближим обавештењем стојимо радо на расположењу.

Огласи.

СТО ЛАНАЦА ЗЕМЉЕ У ЈЕДНОМ КОМАДУ

нове, ПРВЕ КАКВОЋЕ, у најпитомијем крају, београдског округа, у селу Божидаревцу,

СА ЖИВОМ ВОДОМ,

три часа од Београда удаљено,

ПРОДАЈЕ СЕ

под најповољнијим условима.

Земље има под шумом. За погодбу обратити се потписатом.

Београд,

Остоја Николић,
пензионар.
Св. Саве улица бр. 32.

189 4-4

СВЕ ДОСАДАЊЕ БЕСЕДЕ ДРА МИХ. ПОЛИТА-ДЕСАНЧИЋА

II. ДЕО

СА ПОВЕСНИЧКИМ ЦРТАМА ИЗ СРПСКЕ ПОЛИТИЧНЕ БОРБЕ ОД ГОД. 1883—1898.

Садржај: Предговор. I. Ствари у Хрватској. — Крвави догађаји у Загребу због мађарских грбова. — Наша народно-црквена автономија. — Беседа на угарском сабору 26. септембра 1883. II. Борба против Кикиндског програма. — Велико-Бечкеречки и Кикиндски програм. — Посланица бирачима уздинског среза. — Избори г. 1884. III. Расуло српске народне странке. — Проглас на бираче за угарски сабор г. 1887. IV. Пред бирачки збор Сентомашки. — Сентомашки бирачки збор и његова брука. — Бирачка конференција у Новом Саду. — Беседа 19. априла 1887. — Потпун расцеп у народу. — Изборно кретање. — Беседа у Белој Цркви дана 5. јуна 1887. — Пораз при изборима г. 1887. — Врхунац раздора. — Смрт Мише Димитријевића. V. Смрт Германа Анђелића. — Избор новога патријарха. — Народно-црквени сабор г. 1892. — Беседа 7. новембра 1892. VI. Избори за угарски сабор г. 1892. — Проглас на српске бираче. VII. Политична борба у новосадској муниципији. — Беседе: о Лајошу Кошуту, против народно-црквених реформама, у ствари зидања српске гимназије. VIII. Митрополијски збор у Карловцима г. 1894. и црквено-политичне реформе. — Беседа 7. априла 1894. — Одлуке збора. — Утисак митрополијског збора. IX. Беседа у спомен хрватском историчару Фрањи Рачком у „Матици Српској". X. Народносни конгрес. — Говори на конгресу. — Народносни програм. — Његов утисак и његов значај. XI. Седамдесетогодишњица Милетићева. XII. Народно црквени сабор г. 1897. — Проглас на бираче. — Слога странака. — Велика победа при изборима. — Саборска адреса и говор у препоруку исте. — Одлука сабора. — Одгода. — Нови расцеп после сабора XIII. Конференција код министра-председника Банфија и патријарха Бранковића. — Говор од 6. септембра 1897. — Утисак конференције код Банфија. — Говор од 9. октобра 1897. на конференцији код патријарха. — Утисак конференције код патријарха. XIV. Протест извршнога одбора народноснога конгреса против помађаривања местних имена. — Засталост у народносној акцији. XV. Пола столећа. — Помен години 1848. Завршна реч. (Развитак радикализма. Радикали према социјалистима и анархистима. Српство и Хрватство. Положај у Тројединци. Народности у Угарској.)

Књига износи 306 страна велике осмине. Цена место 3 Круне сада 2 Круне. Може се добити у администрацији „Браника."

ПРОМЕСЕ

ПОТИСКО СЕГЕДИНСКИХ СРЕЋАКА.

Главни згодитак 180.000 круна.

5 згодитака по К 2000.— и 3594 згодитка по К 240.—

Жребање I. априла 1904. Цена К 7.— по комаду.

препоручује

Мењачница Централног Кредитног Завода
деоничарског друштва у Новом Саду.

121 12—

*) Поштом разашиљемо промесе кад нам се пошаље још 35 пот. за поштарину.

По високој кр. земаљској влади проглашена лековитом водом рудницом

чиста алкаличко-муриатичка

АПАТОВАЧКА КИСЕЛИЦА

није само најбоље и најздравије 101 9—100

столно пиће,

већ је и најкориснија и најгласовитија

лековита вода

која је од првих лечничких ауторитета препоручена и делује ненадкриљиво код болести желудца, плућа, грклана, разних катара, астме, мехура, каменца, хемороида (златне жиле), натеклих и зрнатих јетара, жгаравице и разних женских болести.

Одликована са 13 златних и сребрних колајна.

„Управитељство врела Апатовачке киселице",
Загреб, Илица бр. 17.

Добива се у свим лекарнама, трговинама мирођија, ресторацијама и гостионама.

Власник и издавалац: Дружина Браника. Управник: др. Мих. Полит-Десанчић. Одговорни уредник: Јанко Парић Штампарија Б. М. Поповића у Н. Саду.